Senedd Cymru
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Ysgol Goffa – nodyn o'r ymweliad

29 Mehefin 2023

Yn bresennol:

- Sioned Williams AS
- Sian Hughes, Uwch Ymchwilydd

1. Yr ysgol

1. Mae Ysgol Goffa yn darparu ar gyfer dysgwyr 3-19 oed gydag anableddau dwys a lluosog. Mae 111 o ddisgyblion ar y gofrestr, ac mae rhestr aros ar gyfer yr ysgol.

2. Darparodd dau ddisgybl daith o amgylch yr ysgol a chynhaliwyd trafodaethau gyda staff a disgyblion ym mhob ystafell ddosbarth.

3. Cyn bo hir, bydd yr ysgol yn symud i safle newydd gydag ysgol newydd sbon. Mae plant yr ysgol wedi cyfrannu at ei dyluniad. Er y bydd mwy o gapasiti yn yr ysgol, teimlai'r pennaeth y byddent yn dal i fod wedi'u gordanysgrifio oherwydd maint y rhestr aros ar gyfer yr ysgol. Ar hyn o bryd, mae gofod yn broblem yn yr ysgol gan fod angen sawl darn o offer (fel cadeiriau olwyn) ar lawer o'r plant.

2. Trafodaethau â rhieni, staff, llywodraethwyr a disgyblion

Hyfforddiant

4. Siaradodd y staff am yr hyfforddiant y maent wedi'i gael. Yn ogystal â hyfforddiant ar gyfer y cwricwlwm newydd a datblygiad proffesiynol cyffredinol arall, mae angen hyfforddiant mwy

arbenigol arnynt, fel hyfforddiant sy'n gysylltiedig ag iechyd a hyfforddiant meddygol. Roedd staff yn croesawu'r gefnogaeth a gawsant gan arbenigwyr lleferydd ac iaith a nyrsys cymunedol sy'n dod i'r ysgol yn rheolaidd.

5. Siaradodd aelod o staff cymorth am y cymwysterau yr oedd hi'n eu dilyn a'i dymuniad i symud ymlaen at gymhwyster addysgu ffurfiol. Fodd bynnag, byddai hyn yn golygu gadael yr ysgol neu gymryd absenoldeb di-dâl gan na ellir ymgymryd â lleoliadau hyfforddi athrawon yn gyfan gwbl mewn ysgol arbennig.

Addysg gynhwysol

6. Nid yw bob amser yn hawdd penderfynu beth sydd orau i'r plentyn. Mae'r cwricwlwm, cymarebau staff a lefel hyfforddiant staff mewn ysgolion prif ffrwd yn darparu profiad gwahanol i ddysgwyr, ac efallai nad dyna'r peth mwyaf priodol i ddysgwyr ag anghenion ychwanegol.

7. Efallai y bydd manteision cadarnhaol i ddysgwyr eraill mewn ysgolion prif ffrwd o ran dysgu am gynwysoldeb, ond efallai na fydd o fudd i'r dysgwr ag anghenion ychwanegol bob amser.

8. Mae rhai agweddau heriol ynglŷn ag ysgolion arbennig ac efallai y bydd rhieni'n teimlo eu bod yn cael eu stigmateiddio. Roedd y rhieni i gyd yn gadarnhaol iawn am bresenoldeb eu plant yn yr ysgol. Roedd rhai yn teimlo mai 'dogma' oedd addysg gynhwysol i rai, ac nid yw o reidrwydd er lles y dysgwr.

Cymwysterau

9. Os yw dysgwyr yn dymuno astudio ar gyfer arholiadau fel TGAU, mae gan yr ysgol drefniadau gydag ysgol uwchradd leol. Dywedodd yr ysgol nad ydyn nhw'n rhoi unrhyw gyfyngiadau ar y dysgwyr.

Gofal plant

10. Awgrymodd rhieni fod hwn yn 'fwlch enfawr' wrth gael mynediad at ofal plant. Nid oedd darpariaeth yn ystod gwyliau'r haf yn cael ei hysbysebu'n dda bob amser - gyda gweithwyr cymdeithasol yn dweud wrth rieni fod y ddarpariaeth ar gael - ac roedd y lleoedd yn cael eu llenwi yn gyflym iawn.

Cyllid

11. Nid yw cyllid ar gyfer ysgolion arbennig yn cael ei wneud yn yr un ffordd ag y mae ar gyfer ysgolion prif ffrwd ac roedd y pennaeth wedi llwyddo i sicrhau cyllid fformiwla ar gyfer yr ysgol, er bod cyllid yn broblem.

Gwybodaeth

12. Siaradodd rhieni am y 'frwydr' y bu'n rhaid iddynt ei chael er mwyn cael mynediad i'r addysg iawn i'w plant. Nid oedd gwybodaeth am ddewisiadau ar gael yn rhwydd nac yn cael ei gynnig yn rhagweithiol i rieni. Roedd yn rhaid mynd ati i chwilio amdano.

13. Roedd y pennaeth wedi bod o gymorth wrth gynghori rhieni ynghylch eu mynediad at weithwyr cymdeithasol a thaliadau uniongyrchol. Siaradodd rhieni am beidio â bod yn ymwybodol o'r ddarpariaeth oedd ar gael ac y byddai'n rhaid iddyn nhw wybod bod angen iddynt ofyn am gymorth.

Trafnidiaeth

14. Roedd gan yr ysgol drefniadau cludiant da ac roedd y disgyblion yn mwynhau'r rhyngweithio cymdeithasol a'r annibyniaeth a ddaw o deithio ar fws.

15. Fodd bynnag, nid oedd bob amser yn glir pam y gwnaed penderfyniadau i gynnig cludiant am ddim i'r ysgol. Darparwyd enghraifft o ddau blentyn yn byw yn yr un tŷ lle cynigiwyd cludiant i un ohonynt ond nid i'r llall. Roedd hebryngwyr cludiant ysgol wedi cael gwybod na ddylent guro ar ddrws unrhyw deulu lle nad oedd y plentyn yn barod i fynd i'r ysgol ac roedd hyn yn golygu y byddai'r plentyn yn aml yn colli diwrnod yn yr ysgol.

16. Roedd problemau ar gyfer cludiant i golegau ôl-16 lle byddai angen i ddysgwyr ddod o hyd i'w ffordd eu hunain yno.